

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CIOCANA

mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, nr. 24/1,
Republica Moldova, MD-2044,
tel./fax (+373 22) 333 665; (022) 337 520
e-mail: jci@justice.md

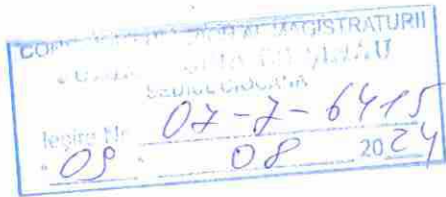
Sediul specializat în examinarea cauzelor cu privire la activitatea
judecătorească de instrucție și în materie contravențională

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
CIOCANA COURT OFFICE

Chisinau city, Mihail Sadoveanu street, nr. 24/1.
Republic of Moldova, MD-2044,
tel./fax (+373 22) 333 665; (022) 337 520
e-mail: jci@justice.md

The Court Office specialized in the examination of the cases concerning
the activity of the investigative judge and in contraventional matters

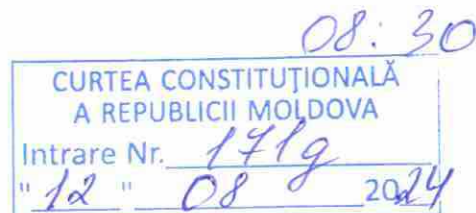
mun. Chișinău
str. Alexandru Lăpușneanu 28
Curtea Constituțională

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), Vă expediază cererea de sesizare a Curții Constituționale depusă de avocatul Croitor Alexei. Se remite în adresa Curții Constituționale Încheierea nr. 21ji-2585/23 , Cererea de sesizare, Copia plângerii, pentru examinarea conform competenței.

Anexă:

- Încheierea nr. 21ji-2585/23 – 2 file.
- Cererea de sesizare - 10 file.
- Copia plângerii – 3 file.

Judecător
Corcea Nicolae

Executor: Dobrojan Olesia

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**A.1. Persoană fizică****1. Nume Pridorojnii****2. Prenume Victor****A.2. Reprezentantul/Avocat****1. Nume Croitor****2. Prenume Alexei****A.3. Instanța de judecată****1. Denumirea instanței de judecată/sediul Judecătoria Chișinău sediul Ciocana****2. Judecător/complet de judecată Corcea Nicolae, dosar nr. 21r-381/23****4. Adresa instanței de judecată mun.Chișinău, str. M.Sadoveanu, 24/1****5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată (022) 42-53-22, jci@justice.md**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității, prin prisma art.23 alin.(2) și art 21 din Constituția R. Moldova, a art.466 alin.(3) Cod de Procedura Penală (sintagma: „Hotărârile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în apel”) coroborat cu art. 65 (3) Cod de Procedura Penală (sintagma: „Persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește: 1) condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare”), și cu art. 385 alin.(5) și art. 473/4 alin.(4) Cod de Procedură Penală RM, în redacția până la modificările aduse prin legea nr. 245 din 31.07.2023 în Codul de Procedură Penală al RM, publicată în MONITORUL OFICIAL și a intrat în vigoare la 22.08.23 LP245 din 31.07.23, MO325-327/22.08.23 care prevedea ca Conform articolului 385 alin.(5) 473/4 alin.(4), (5), (6) adoptate prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017 și Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018, Mecanism compensatoriu.

Articolul 385. Probleme rezolvate de instanța judiciară la pronunțarea sentinței. (5) În cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de articolul 3 al Convenției pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează astfel: două zile de privare de libertate pentru o zi de **arest preventiv**.

Articolul 473/4. Codul de procedura Penală, (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute de partea (3) a articolului 4732, instanța judiciară dispune reducerea pedepsei **condamnatului** alcătuț de la una la trei zile de reducere în total pentru fiecare 10 zile de detenție în condiții necorespunzătoare. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute de partea (3) a articolului 4732, instanța judiciară dispune reducerea pedepsei conform părții (4) a acestui articol, iar pentru partea neexecutată – acordarea în calitate de compensație a unei sume de bani pentru condamnat nu mai mult de două unități convenționale pentru fiecare zi petrecută în condiții necorespunzătoare de detenție, precum și cheltuieli și costuri asociate. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute de partea (3) a articolului 4732, persoanelor aflate în **arest preventiv** li se compensează daunele conform părților (5) și (6) ale articolului 385 sau, după caz, pot formula o acțiune civilă.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Judecătorei mun. Chișinău, sediul Ciocana, se află spre examinare cauza nr. 21r-381/2023, plângerea înaintată în baza art. 385 alin. (5) și art. 473⁴ (4) din Codul de procedură penală a Penitenciarului nr. 13 Chișinău și Penitenciarul nr. 15 Cricova, acțiunea depusă de prevenitul Pridorjniei Victor către Administrația Națională a Penitenciarelor

La 01 decembrie 2020, 16 februarie 2020 și 16 februarie 2021, în adresa instanței de judecată au parvenit spre examinarea plângerile avocatului Alexei Croitoru în interesele condamnatului Pridorjniei Victor și ale lui V. Pridorjniei, împotriva administrației instituției penitenciare prin care invocă faptul că, pe parcursul detenției lui V. Pridorjniei în instituțiile penitenciare, a fost deținut în condiții care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, înaintată în condițiile art. 473/2 CPP.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, (sediul Ciocana) nr.21ji-3074/2020 din 30 decembrie 2022, s-a dispus: 1) Admite parțial plângerile avocatului Alexei Croitor și a lui Pridorjniei Victor împotriva administrației instituției penitenciare prin care invocă condiții de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. 2) Constată faptul că, condamnatul Pridorjniei Victor a fost deținut în calitate de condamnat, în

penitenciarul nr. 13 al ANP, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în perioadele 10.06.2016-30.12.2021. 3) În condițiile art. 4734 alin. (4) Cod de procedură penală, pedeapsa închisorii stabilită lui Pridorojnii Victor, prin decizia din 17.12.2021 a Curții de Apel Chișinău, se reduce cu 202 zile. 4) Acordă condamnatului Pridorojnii Victor cu titlu de compensare, suma de 450 lei – câte o unitate convențională pentru fiecare din cele 9 zile de detenție în calitate de condamnat în mun. Chișinău Spoială Alexandru Dulghieru Dorin și Robu Oxana Tacu Mihail Croitor Alexei Pridorojnii Victor Crasnoiarova Natalia condiții contrare art. 3 CEDO. 5) Respinge ca fiind neîntemeiate plângerile lui Alexei Croitor, Pridorojnii Victor împotriva condițiilor de detenție ale acestuia în penitenciarul nr. 15 al ANP în perioada 30.12.2021-11.07.2022 (data prezentării raportului de către administrația penitenciarului nr. 15 Cricova).

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, Penitenciarul nr. 15-Cricova a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală încheierii Judecătoriai Chișinău, (sediul Ciocana) nr. 21ji-3074/2020 din 30 decembrie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea să fie respinsă.

În motivarea cererii de recurs se invocă că, la examinarea pretențiilor invocate de Pidorojnii Victor, instanța superficial a apreciat probele prezentate de reprezentatul instituției privind condițiile de detenție din instituțiile penitenciare în care a fost deținut Pidorojnii Victor. A indicat că, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile, de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit” conformitate cu prevederile art. 4732 din Codul de procedură penală.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, avocatul Croitor Alexei în interesele condamnatului Pridorojnii Victor a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a încheierii Judecătoriai Chișinău, (sediul Ciocana) nr. 21ji-3074/2020 din 30 decembrie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea să fie admisă.

În motivarea cererii de recurs se invocă că, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că în perioada 04.07.2014-17.12.2021, Pridorojnii Victor a avut calitate de inculpat și s-a aflat în arestare preventivă în Penitenciarul nr. 13 Chișinău.

Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, condamnatul Pridorojnii Victor a înaintat cerere de recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriai Chișinău, (sediul Ciocana) nr. 21ji-3074/2020 din 30 decembrie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea să fie admisă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul Penitenciarului nr. 15-Cricova, recursul avocatului Croitor Alexei în interesele condamnatului Pridorojnii Victor și recursul condamnatului Pridorojnii Victor, declarate împotriva încheierii Judecătoriai Chișinău, (sediul Ciocana) nr. 21ji-3074/2020 din 30 decembrie 2022, casează integral această încheiere și dispune trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Cauza a fost repartizată judecătorului de la Judecătoria Chișinău sediul Ciocana Nicolae Corcea. În timpul examinării cazului de către instanța judiciară, au avut loc modificări în Codul de Procedură Penală al RM, și anume: la 31.07.2023, Parlamentul RM a adoptat o lege ordinară nr. 245 privind modificările în Codul de Procedură Penală al RM, în special articolele 385(5) și 4734(4) referitoare la numărul de zile compensate pentru detenție în condiții inumane. Acest proiect de lege a fost adoptat în două lecturi, dar, în ciuda faptului că anterior a fost trimisă o notificare către comisia juridică despre neconformitatea acestor modificări cu punctele 34-45 ale deciziei Curții Constitutionale nr. 105 din 01.07.2021 privind cererea nr. 68g/2021. Acesta a intrat în vigoare legală. Anterior, Curtea Constituțională s-a pronunțat în legătură cu diferențele semnificative între cele două statute, precum și condițiile de detenție în statutul de condamnat și

statutul de arestat, ceea ce este rezonabil în zilele diferite compensate pentru persoanele deținute în condiții inumane.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII:

Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității, prin prisma art.23 alin.(2) și 21 din Constituția R. Moldova, a art. 466 (3) Cod de Procedura Penală coroborat cu prevederile art. 65 (3) Cod de Procedura Penală și cu art. 385(5) 4734(4);(5);(6) adoptate prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017 și Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018, privind Mecanism compensatoriu., aspectul clarității și previzibilității momentului în care o persoană capătă statutul de condamnat.

În particular, de (1) momentul în care a fost adoptat Decizia Curții de Apel definitivă și executorie (în cazul în care Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel) sau (2) momentul în care Curtea Supremă de Justiție a adoptat decizia sa privind inadmisibilitatea recursului depus împotriva deciziei instanței de apel.

Neclaritatea derivă din neînțelegerea explicită a momentului în care o sentință judecătorească devine definitivă, în sensul art. 65 (3) CPP, astfel ca persoana să poată fi numită „condamnat” și, respectiv, în cazul în care e aplicabil, asupra sa să poată fi aplicate prevederile Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 și Legii nr. 272 din 29 noiembrie 2018, Mecanism compensatoriu.

Or, apreciind prevederile legale anunțate prin prisma art. 466 (3) Cod de Procedura Penală care stipulează că „Hotărârile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în Curtea de Apel”, rezultă că o persoană capătă statutul de condamnat la data pronunțării deciziei în Curtea de Apel apel, care este o decizie executorie și se pune în aplicare conform dispozițiile Codului de Executare.

Raționamentul dat este confirmat și prin prisma prevederilor art. 466 (1) Cod de Procedura Penală, „Hotărârea instanței de judecată într-o cauză penală devine executorie la data când a rămas definitivă” și art. 467 (1) Cod de Procedura Penală, care prevede că „Hotărârile judecătorești definitive sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriu al Republicii Moldova”.

Neclaritatea prevederilor legale menționate vin în contradicție cu prevederile constituționale, sub aspectul „calității legii”, stabilite art. 23 (2) și 21 din Constituția R. Moldova, potrivit cărora: „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.” Respectiv, modul în care sunt formulate dispozițiile contestate poate duce la aplicarea arbitrară a acestora. Moldova a statuat cu titlu de principiu că:

„34. ...principiul legalității normei penale, în sensul nullum crimen sine lege, pune în sarcina legiuitorului două obligații:

- 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și sancțiunile aferente (lex scripta);
- 2) să redacteze textul legii cu claritate (lex certa)”.

După prima decizie a Judecătoriei sectorului Ciocana, petiționarul a atras deja atenția asupra problemei legate de determinarea statutului său procesual judecătoresc de urmărire penală, cu privire la aplicarea corectă a normei articolului 65 CPP RM în combinație cu articolul 466 CPP la aplicarea mecanismului compensatoriu, deoarece diferența în zilele compensabile poate ajunge până la 20 de ore. Aplicarea incorectă a mecanismului compensatoriu încalcă indirect, dar sigur, principiul prezumției de nevinovăție prevăzut de articolul 8 CPP RM și articolul 21 din Constituție.

Totodată, se încalcă principiul prezumției nevinovăției, în dependența de momentul la care învinuitului i se atribuie statut de condamnat, și i se aplică restricțiile aplicabile persoanei condamnate, fără a avea o sentință definitivă și executorie.

De asemenea, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa a subliniat că principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul potrivit căruia o lege penală nu poate fi aplicat extensiv în detrimentul acuzatului, în special prin analogie, înseamnă că o infracțiune trebuie să fie definit clar prin lege. Această condiție este îndeplinită atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și cu ajutorul interpretării ce este dat în jurisprudență, ce acte și emisiuni sunt de natura să-i angajeze responsabilitatea penală (Kokkinakis v. Grecia, din 25 mai 1993).

Din circumstanțele speței, reține că la 17 Decembrie 2021, Curtea de Apel Chișinău a adoptat Decizia definitivă și executorie prin care Pridorojni Victor a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul art. 145 (2), 283(3) CP. Decizia a fost pusă în executare imediat după pronatură. Totodată, Decizia Curții de Apel a fost atacat cu recurs la Curtea Supremă de Justiție.

La 20 iulie a fost adoptată legea nr.163 din 20 iulie 2017 și Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018, Mecanism compensatoriu. La 29 mai 2024, Curtea Supremă de Justiție a declarat ca judecarea recursului contramandata la în termen nedeterminat. Aceasta înseamnă că, la un moment dat, chiar dacă condamnatul execută sentința Curții de Apel, el nu poate fi considerat definitiv condamnat până când Înalta Curte de Casație și Justiție nu va pronunța o hotărâre definitivă în cauză și hotărârea va deveni irevocabilă în sensul articolului 44 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

În ciuda faptului dat, analiza prevederilor art. 65(3) și 466 (3) CPP denotă că Pridorojni Victor a capătă statut de condamnat odată cu pronunțarea Deciziei Curții de Apel Chișinău din 17.12.2021.

Prin urmare, deducem că prevederile art. 65 (3) Cod de Procedura Penală („Persoana în privința căreia sentința a devenit definitivă se numește: 1) condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare”), coroborate cu prevederile art. 466(3) Cod de Procedura Penală (Hotărârile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în apel”).

În sensul Deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, o persoană nu poate fi luată în considerare condamnat până când hotărârea devine definitivă în sensul articolului 4 protocolul nr. 7 din Convenția Europeană. Astfel, la aplicarea conceptului „condamnat” de alte instanțe, pe baza unei sentințe nedefinitive (în sens de contestate) ale Curții de Apel poate încălca prezumția de nevinovăție a unei persoane, întrucât de fapt persoana nu a folosit toate căile posibile de protecție și recurs, dar este deja tratat ca o persoană condamnată. Și își ispășește pedeapsa în aceleași condiții cu cei deja condamnați definitiv. Fiind într-o stare în care persoană care ispășește o pedeapsă pentru o infracțiune care este încă examinată de instanțele judiciare.

În perioada aflării în instituțiile penitenciare pentru persoane condamnate, de către persoane care nu au fost încă condamnați definitiv, în esență li se încalcă principiul prezumției de nevinovăție, întrucât persoanelor deja li se aplică pedeapsa pentru ceva ce nu a fost încă dovedit definitiv.

În cauza Allen v. Regatul Unit” (2013) CtEDO a examinat aspecte legate de compensarea și reabilitarea persoanelor achitate în cauze penale. În speță s-a discutat problema atunci când o persoană achitată nu a putut fi reabilitată complet din cauza unei proceduri sau a unor formulări prin care i s-a imputat vinovăția. Deși aceasta cazul vizează un aspect ușor diferit, subliniază importanța protecției prezumția de nevinovăție și după finalizarea procesului.

În cauza „Vassilios Stavropoulos c. Grecia” (2019), s-a discutat utilizarea limbajului și formularea în hotărârile judecătorești care implicau vinovăția reclamantului înainte de finalizarea tuturor etapelor procesului. Curtea a confirmat că un astfel de formulare poate submina prezumția de nevinovăție.

Curtea a constatat că astfel de acțiuni încalcă prezumția de nevinovăție, întrucât crează o impresie falsă despre vinovăția reclamantului, care o poate influența reputația și viața acestuia pe parcurs.

Aceste cazuri evidențiază faptul că chiar și după achitare sau emiterea unei sentințe nedefinitive, orice declarații sau formulare care sugerează vinovăția poate încalca prezumția de nevinovăție și dreptul la un proces echitabil.

În cazul reclamantului, acesta s-a adresat instanțelor de judecată pentru a obține compensarea perioadei petrecute în instituțiile penitenciare în condiții inumane fiind în detenție cu statut de deținut preventiv. Instanțele de judecată evalueze compensația reieșind din poziția reclamantului ca fiind deja condamnat, însă în speță între acestea două categorii de persoane (persoana aflată în arest și persoana condamnată) este o diferență evidentă, atât ce ține de condițiile de detenție, cât și de statutul juridic, fapt care în opinia reclamantului poate încălca prezumția de nevinovăție.

În momentul în care o persoană devine condamnată, acestuia se aplică alte reguli procedurale atât în cadrul procesului judiciar, cât și la executarea pedepsei în instituțiile penitenciare. Și, în consecință, persoanei condamnate pot să aplice norme privind eliberarea condiționată înainte de termen, amnistia și alte compensații. Spre deosebire de persoanelor aflate în proces de judecarea a cauzei, care sunt de facto cu statut de inculpat, la care acestea norme nu pot fi aplicate, reeșind din natura condamnării nedefinitive. Alt argument ar fi faptul că sentința de condamnare neavând statut definitiv, poate fi casată sau modificată.

Acestea principii sunt consacrate în articolul 6 paragraful (2) din Convenția Europeană, care în mod expres indică la natura ambiguă a persoanei a cărei sentință nu este definitivă.

Prezumția de nevinovăție nu încetează să se aplice doar din cauza că inculpatul a fost declarat vinovat în timpul procesului în primă instanță, aceasta se aplică și în continuare la examinarea tuturor căilor de atac ordinare (a se vedea speța *Konstas v. Grecia*, p.36).

Odată ce vinovăția inculpatului a fost dovedită în mod corespunzător, articolul 6 paragraful (2) din Convenția Europeană nu poate fi aplicat în legătură cu acuzațiile referitoare la identitatea învinuitului și comportamentul acestuia în cadrul procesului, cu excepția cazurilor în care astfel de acuzații și gradul lor pot duce la înaintarea unei noi „învinuiri” în cadrul unui proces nou (speța *Phillips v. Regatul Unit*, p.35; *Bohmer v. Germania*, p.55; *Angrenaje Geerings v. Țările de Jos*, p.43).

Prezumția de nevinovăție este încălcată, în cazul în care în sentința de condamnare este reflectată opinia despre vinovăția lui, înainte ca această să fie dovedită conform legii. Suficient chiar și în absența concluziilor oficiale, să existe o sugestie despre vinovăția inculpatului (a se vedea *Minelli v. Elveția*, p.37, *Nerattini v. Grecia*, *Didu v. România* p.41). Exprimarea preliminară a unei astfel de opinii, duce inevitabil la încălcarea principiului prezumției de nevinovăție (*Nestak v. Slovacia*, p.88; *Garycki v. Polonia*, p.66).

În aplicarea paragrafului 2 al articolului 6, este important examinarea de facto a cererilor formulate și nu formularea lor (*Lavents v. Letonia*).

Faptul că reclamantul a fost în cele din urmă găsit vinovat, nu o anulează dreptul inițial la prezumția de nevinovăție până la probarea vinovăției sale în conformitate cu legea (a se vedea *Matijasevic v. Serbia*, p.49; *Nestak v. Slovacia*, p.90, cu privire la deciziile privind prelungirea arestării preventive a reclamantului).

Decizia Curții Constituționale nr. 3 din 23.02.2016 privind excepția de neconstituționalitate a alineatelor (3), (5), (8) și (9) ale articolului 186 din Codul de procedură penală (termenul arestului preventiv) (Sesizarea nr. 7g/2016). În vederea executării acestei hotărâri: punct C) efectele prezentei hotărâri nu se extind asupra persoanelor care se află în stare de arest, în privința cărora există sentința de condamnare, iar cauza se examinează în instanța de apel. Această decizie a Curții Constituționale subliniază faptul, confirmat inclusiv prin decizia Curții Europene a Drepturilor Omului în legătură cu aplicarea articolului 5(1)c din Convenția Europeană care spune în cazul *Wemhoff v. Germany*, §9:

„Expresia „după pronunțarea unei condamnări” nu poate fi interpretată restrictiv, ca fiind aplicabilă doar cauzelor în care a fost pronunțată o condamnare definitivă, deoarece ar exclude arestarea persoanelor condamnate care s-au prezentat în fața instanței fiind în libertate. De asemenea, nu se poate omite faptul că vinovăția unei persoane, aflată în arest în perioada apelului sau recursului, a fost stabilită în cursul procesului în primă instanță, care a avut loc în conformitate cu cerințele articolului 6 (*Wemhoff v. Germany*, §9).”

Această decizie menționează posibilitatea menținerii persoanei sub arest pe baza unei sentințe în primă instanță care nu este definitivă.

În plus, conform practicii constante a Înaltei Curți de Casație și Justiție, persoana aflată în stadiul de judecată a cauzei este considerată ca având statutul de inculpat până la epuizarea tuturor căilor ordinare de atac. Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit acest lucru, referindu-se la articolul 7 alin. (8) din Codul de procedură penală, conform căruia hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru procuraturi și instanțe. Mai mult, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 16.04.2010 se stabilește că în Republica Moldova dreptul intern și dreptul internațional constituie un tot unitar. Prin urmare, normele internaționale la care Republica Moldova este parte fac parte din actele normative. Prin urmare, modificarea jurisprudenței CEDO este echivalentă cu modificarea actelor normative interne.

Astfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat în deciziile sale că o persoană nu poate fi considerată ca având statutul de condamnat până când nu a epuizat toate mijloacele ordinare de atac și hotărârea nu a devenit definitivă în sensul articolului 4 din Protocolul 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea, în acest sens, cazul *Nikitin v. Russia*, hotărârea din 20 iulie 2004, §35-37).

În cazul *Nikitin v. Russia* din 20.07.2004, §37. Conform Raportului explicativ la Protocolul nr. 7 la Convenție, care conține referiri la Convenția Europeană privind forța internațională a hotărârilor judiciare în materie penală, „o hotărâre judiciară este definitivă, «dacă, conform expresiei tradiționale, a dobândit forță de res judicata. În acest caz, este definitivă, adică nu există mijloace ordinare pentru a o anula sau modifica sau părțile le-au epuizat sau au ratat termenele stabilite pentru a le utiliza»”.

Neconstituționalitatea articolului 65(3) în coroborare cu articolul 466(3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, se poate aduce ca exemplu hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul „*Sadak și alții v. Turcia*”.

Cazul „*Sadak și Alții v. Turcia*” (2001) al Curții Europene a Drepturilor Omului abordează probleme legate de prezumția de nevinovăție și statutul persoanei condamnate. În acest caz, reclamantii s-au plâns de încălcarea dreptului lor la posibilității lor de a participa la alegeri. Curtea a decis că prezumția de nevinovăție este valabilă până când hotărârea judecătorească devine definitivă și nu mai poate fi contestată în instanțele naționale. În special, în acest caz, Curtea a constatat o încălcare a articolului 6 § 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, subliniind importanța menținerii prezumției de nevinovăție până la pronunțarea unei hotărâri definitive.

V. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ.

Articolul 4 din Constituția RM, (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 16 alin. (2) din Constituția RM, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20 alin. (1) din Constituția RM. Accesul liber la justiție. Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Articolul 21 din Constituția RM, Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 140 din Constituția RM, legile și alte acte normative sau părțile acestora își pierd valabilitatea de la momentul adoptării deciziei corespunzătoare de către Curtea Constituțională. Decizia Curții Constituționale este definitivă și nu poate fi supusă apelului.

Articolul 8 alin.(1) din Codul de procedura penală, persoana acuzată de săvîrșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă.

Articolul 385 alin.(5) din Codul de procedura penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de articolul 3 al Convenției pentru protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează astfel: două zile de privare de libertate pentru o zi de arest preventiv.

Articolul 408 din Codul de procedura penală, Apelul declarat în termen este suspensiv de executare atît în ce privește latura penală, cît și latura civilă, în afară de cazul cînd legea dispune altfel.

Articolul 413 alin.(1) din Codul de procedura penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Articolul 473/4 din Codul de procedura penală, (4) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute de partea (3) a articolului 4732, instanța judiciară dispune reducerea pedepsei condamnatului alculată de la una la trei zile de reducere în total pentru fiecare 10 zile de detenție în condiții necorespunzătoare. (5) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute de partea (3) a articolului 4732, instanța judiciară dispune reducerea pedepsei conform părții (4) a acestui articol, iar pentru partea neexecutată – acordarea în calitate de compensație a unei sume de bani pentru condamnat nu mai mult de două unități convenționale pentru fiecare zi petrecută în condiții necorespunzătoare de detenție, precum și cheltuieli și costuri asociate. (6) În cazul constatării circumstanțelor prevăzute de partea (3) a articolului 4732, persoanelor aflate în arest preventiv li se compensează daunele conform părților (5) și (6) ale articolului 385 sau, după caz, pot formula o acțiune civilă.

VI. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, solicităm controlul constituționalității art.46 alin.(3) Cod de procedură penală („Hotărîrile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în apel”) și art.385 alin.(5) prin prisma art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, sub

aspectul statutului persoanei în privința căreia sentința a devenit definitivă și denumirea acestuia cu statut de condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice.

Av. Alexei Croitor

*Semnat cu semnătura electronică,
în temeiul prevederilor art.13 alin. (1) din Legea nr.91/29.05.2014
privind semnătura electronică și documentul electronic*

Data 07.08.2024

Dosarul nr. 21ji – 2585/23
1-20152187-12-21ji-20092023

ÎNCHEIERE

07 august 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău(sediul Ciocana)

În componența:

Președintelui ședinței, judecătorul Corcea Nicolae, desemnat cu atribuții de judecător de instrucție;

grefierului Dobrojan Olesea;

Examinând în ședința închisă plângerea depusă de către avocatul Croitor Alexei în interesele lui Pridorojnii Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

A C O N S T A T A T :

Pe rol, la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, se află spre examinare plângerea depusă de către avocatul Croitor Alexei în interesele lui Pridorojnii Victor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După cum rezultă din materialele dosarului, avocatul Croitor Alexei în interesele lui Pridorojnii Victor a depus o cerere prin care solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.46 alin.(3) Cod de procedură penală(”Hotărârile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în apel”) și art.385 alin.(5) prin prisma art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, sub aspectul statutului persoanei în privința căreia sentința a devenit definitivă și denumirea acestuia cu statut de condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare.

În ședința de judecată, avocatul Croitor Alexei susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind opiniile participantului la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată reține următoarele.

Potrivit art. 135 alin.(l) lit.a), g) din Constituția RM, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție

Totodată aceleași prevederi se regăsesc și în art.4 alin.(l) lit.a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr.317 din data de 13.12.1994 și în art. 4 alin.(l) lit. a) și g) din Codul Jurisdicției constituționale.

La fel, instanța de judecată notează că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20,115,116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională, a relevat că, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 09 februarie 2016.

Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei dedusă judecătii, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța urmează să admită solicitarea depusă de avocatul Croitor Alexei în interesele lui Pridorojnii Victor privind sesizarea Curții Constituționale în vederea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.46 alin.(3) Cod de procedură penală ("Hotărârile instanței de apel rămân definitive la data pronunțării deciziei în apel") și art.385 alin.(5) prin prisma art.23 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, sub aspectul statutului persoanei în privința căreia sentința a devenit definitivă și denumirea acestuia cu statut de condamnat, dacă sentința este, parțial sau integral, de condamnare.

În conformitate cu art. 7, 341-342, Cod de Procedură Penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea avocatului Croitor Alexei în interesele lui Pridorojnii Victor privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite în adresa Curții Constituționale prezenta Încheiere, Sesizare adresată Curții Constituționale și copia plângerii, pentru examinare conform competenței.

Încheierea poate fi contestată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecător

Corcea Nicolae